

Divadlo Lampion & Městské divadlo Kladno

Nekonečný příběh

V rámci letošního festivalu Dítě v Dlouhé jsem zhlédla představení Nekonečný příběh, který je společnou inscenací souborů Divadla Lampion a Městského divadla Kladno. Dramatizace dětské knihy Michaela Endeho, jejíž autorkou je Helena Kebrtová, byla v celosvětové premiéře uvedena 13. 6. 2015 v Divadle Lampion v Kladně. Inscenace pro mě byla především obrovským gejzírem nápadů – od efektního skloubení činoherního divadla s divadlem loutkovým a pohybovým přes scénografické řešení až po celkové ztvárnění atmosféry. Zkrátka vizuální podívaná pro děti i dospělé. Ale co se týče dějové provázanosti, tam už inscenace značně zaostává.

Osamocený Bastián, asi desetiletý chlapec, se místo vyučování zamkne na školní půdě, kde se začte do ukradené knihy. Díky ní se ocitne v daleké říši fantazie, příběhů a snění - Fantázii, které hrozí brzký zánik. Požírá ji totiž ztělesněné zlo – Nicota. Na dlouhou cestu se Bastián vydá se svými novými přáteli Átrejem a drakem Falkem, kteří musí najít lék pro Dětskou císařovnu, společně se setkávají s mnoha nadpřirozenými bytostmi, avšak i tato cesta musí jednou skončit a nevypadá to, že šťastně. Bastián dostane možnost řídit se vlastními přáními, považuje se za nejdůležitější postavu Fantázie a začíná věřit, že je všemohoucí. Díky svým přátelům nakonec potlačuje tuto horší stránku svého já a očištěn touto cestou znovunalezení sebe samého se vrací do lidského světa.

Převést tento příběh na jeviště je značně složité. Spousta postav, dějových sekvencí, více časových a narativních rovin. Síla literární předlohy spočívá v tom, že vybízí ke spoluúčasti na „nekonečném příběhu“, v inscenaci se to povedlo už o něco méně. Děj je zejména v první polovině rozvíjen značně nepřehledně (kdo je kdo, oč mu jde). Již od první scény jsem se v ději těžko orientovala. Po tom, co se Bastián zavře na školní půdě a začte se do knihy, začínají se všude nořit oživlé postavy říše Fantázie, jedna přes druhou, v tom už promlouvá Kairon, vyšle pro Átreje, který jako jediný může zachránit celou říši. Najednou už se Átrej na koni Artaxovi brodí močály smutku, následně se bez návazné logiky na scéně objevuje pavoučice Ygramul,

věžníci ve své síti šťastného draka Falka. Divák, který nezná literární předlohu nebo alespoň filmovou adaptaci, doslova bloudí labyrintem neukotvených scén a musí se pít po motivaci jednotlivých postav k jednání. Zato druhá polovina je čistší, přehlednější, celkově koherentní. Dobře tu funguje vyprázdněná scéna, která nechává s krystalicky čistým účinkem vyniknout proměnu Bastiána z egoistického floutka v pokorného chlapce.

Už od počátku bylo jasné, že právě na atmosféru mystického světa fantazie se režisér Braňo Mazúch a výtvarnice Tereza Bartůňková zaměřili nejvíce. Inscenace se line ve fantaskní atmosféře. Říše Fantázie je z poloviny loutková a z poloviny založená na živých hercích, na jejichž kostýmy jsou promítány animované projekce. Hercům nelze upřít pohybovou bohatost a přesnost při práci s tělem, která byla umocněna hlubokou vnitřní koncentrací. Scénu tvořila dozadu stoupající roštová podlaha, vzadu ukončena dřevem obloženou stěnou s malým oknem, skrze které pronikal kužel tlumeného světla a podtrhl dojem staré oprýskané půdy. Stoupající podlaha umožnila jednak divákovi vidět mnohem zřetelněji, co se na jevišti odehrává, zároveň hercům z pod ní ovládat loutky na „scéně“ a dosáhnout tak kýženého scénického efektu. Předměty jako stará, zašlá mapa, vycpaná zvířata, zaprášený glóbus jen dodávaly fantasknímu prostoru na autentičnosti. Efektivně působí i živá hudba, tvořená herci přes samplery, snímáním zvuků různých předmětů a z vypreparovaného struníku starého klavíru. Většímu zapojení diváků do příběhu pomáhají interaktivní části, kdy se herci proplétají mezi diváky a tvoří jakousi ozvěnu toho, co se říká na jevišti.

Dramaturgie sáhla po titulu, který zdaleka není jen dětskou knížkou. Příběh je napsán s výjimečným jemnocitem, empatií a porozuměním křehké dětské duši a byl s většími i menšími úspěchy několikrát zfilmován. Dle prototypu Malého prince od Antoina de Saint-Exupéryho si z knihy vezmete něco jako dítě a něco úplně jiného jako dospělý. Nepřímo se tu naráží na problém funkce literatury, jenž je dnes stále tak aktuální jako v době, kdy byla kniha napsána. Příběh je varováním, co by se mohlo stát, kdybychom ztratili naši představivost. To se děje ve velkém kvůli současné konzumní společnosti, ve které pro ni není prostor. Tato tendence je v Nekonečném příběhu symbolizována Nicotou, nemocí, která postihla svět lidí i říši Fantázií. A jediný, kdo to může zvrátit, je čtenář, potažmo divák, jenž má oči otevřené. Nekonečný příběh je hlubokou poklonou tomuto výjimečnému rozměru lidské mysli - fantazii. Všeljaké Narnie nebo Zlaté kompasu tomuto příběhu nesahají ani po Kamenožroutovy palce.

☺

(Psáno z reprízy 4. června 2016)